

Йорданъ Венедиковъ VII. Действията на доброволцитѫ северно отъ Балкана.
2. Действията на доброволцитѫ около Бѫ лоградчикъ

Настѫ плението на сърбитѫ къмъ Бѫ лоградчикъ. Отстѫ плението на Русенската (Дворянова) чета. Настѫ плението на Дворянова съ Сандровската чета. Отбиването сърбитѫ отъ „Столоветѫ”. Поражението на сърбитѫ при Бѫ лоградчикъ.

Поручикъ Дворяновъ

Срещу Бѫ лоградчикъ сърбитѫ бѫ ха съсрѫ доточили 14 и полкъ 2-и призивъ съ една планинска батарея и единъ ескадронъ. Отъ тѫ хъ три баталиона съ батареята бѫ ха разположени въ прохода Кадѫ боазъ, а единъ баталионъ — въ прохода св. Никола. На 2-и ноемврий тѫ бѫ ха на мѫ стата си и за 3-и ноемврий получиха заповѫ дѫ да настѫ пять противъ Бѫ лоградчикъ, да го превзематъ и да се събератъ въ него.

Срещу тези войски българите полагаха една запасна рота, 150 пушки и около 1500 опълченци, Русенската доброволческа чета съ 1100 опълченци охраняваше св. Николския проходъ и границата между селата Стакевци и Превала, като имаше ядрото си въ Чупрене. Останалите части охраняваха Кадъбоазкия проходъ и границата отъ Стакевци до Раяновци.

Началникъ на Българският участъкъ бѣ поручикъ Чолаковъ, човѣкъ слабъ и боленъ отъ туберкулоза. Началникъ на Чупренския участъкъ бѣ командирътъ на Русенската доброволческа чета поручикъ Дворяновъ. Но тъй като въ крепостта Видинъ имаше само единъ артилерийски офицеръ, то началникътъ на крепостта поиска да му изпратятъ и други артилерийски офицери. Отъ Щаба на армията му заповѣдаха да вземе поручикъ Дворянова. Узуновъ извика последния въ Видинъ. Поради това на 29-и октомври поручикъ Дворяновъ, следъ като каза нѣколко похвални думи за отряда, предаде участъка на подчетника Недѣлчо Ненчовъ и замина за Видинъ. Така че въ Българският участъкъ имашъ само единъ боленъ офицеръ, а при Чупрене нѣмаше нито единъ — бѣше безначалие.

При такова положение въ 12 ч. презъ деня на 3-и ноември сърбитѣ минаха границата въ Кадъбоазкия и св. Николския проходи. Предъ грамадното числено превъзходство на сърбитѣ постоветѣ и заставитѣ, които пазѣха проходите и границата, отстъпиха безъ да укажатъ съпротивление. Тези отъ Българският участъкъ отстъпиха постепенно. Постоветѣ отъ Кадъбоазъ се спрѣха на линията на заставата въ Дубрава.

Въ Чупренския участъкъ ядрото на Русенската чета и на опълчението заеха позиция нѣколко де въ прохода св. Никола и, споредъ доброволеца Драганъ Манчевъ, се завързалъ бой, който траялъ 4—5 часа, докато единъ селянинъ съобщилъ, че ужъ сърбитѣ превзели Българският участъкъ. Тогава опълчението се разбѣгало, а четата побѣгнала, прѣсната по шосето, отминала Българският участъкъ и се спрѣла при селата Ружинци и Риплина. За нея Ломскиятъ окръженъ управителъ презъ нощта на 4-и срещу 5-и ноември телеграфира въ Щаба на армията:

„Неприятелътъ по Българският участъкъ се намира далечъ отъ Ломъ 40 километра. За сега срещу него се намира разбитата Русенска народна чета отъ 150 души, на която много не може да се разчита, въ случай че не пристигнатъ тукъ военни сили, и ако неприятелътъ продължи настѣпнието си. По нѣмане тукъ никаква военна сила, силна защита на Ломъ отъ неприятеля ще бѣде невъзможна”.

Обаче четата бързо се съвзела и устроила, и войнскиятъ началникъ Берковски промѣнилъ мнението си за нея. Същия денъ вечерта той донася телеграфически:

„Благодарение на извънредно лошото време и на останалата частъ отъ разбититѐ отряди около Бѐ лоградчикъ и другаде въ Видинския окръгъ, а именно Русенската доброволческа чета на брой 140 души юнаци, настѐ плението на неприятеля закъснѐ до сега. Тая чета оперира сама на шосето Ломъ—Бѐ лоградчикъ между селата Чорлево и Ружинци. Следъ получаването каквато и да е военна помощъ, ще имъ отида на помощъ.

Отъ събранитѐ ми до сега сведения, нашитѐ войски и опълченци сѐ се били юнашки на всѐ кѐ де по границата, което прави честъ и похвала на България, но благодарение на извънредно лошото въорѐжение и нѐ мането достатъчно офицери, нашитѐ войски били зле разбити. Ломското опълчение е съвършено разбито.

Военниятъ лѐ каръ на опълчението сега пристигна и казва, че Русенската чета отстѐпвала по нѐ мане подкрепление, а особено артилерия. Една отъ главнитѐ причини на нашитѐ военни загуби е нѐ мането артилерия.

Паниката повече расте. Както виждате, положението ми тукъ като военски началникъ е безизходно и позорно. Дано пристигне отъ нѐ кѐ де нѐ коя помощъ”. Но четата въобще бѐше крайно недоволна отъ това, че ѝ отнѐха командира поручикъ Дворяновъ, който я бѐ стѐкмилъ и обучилъ. Още веднага следъ заминаването на Дворянова за Видинъ, ковчезникътъ на четата Казанакли телеграфира на капитанъ Агура въ София:

„Оцѐ лномощенъ отъ четата, моля да се върне Дворяновъ, иначе четата ще се прѐсне”.

Въ следствие тая телеграма, военниятъ министъръ на 20-и октомврий телеграфира на капитанъ Узуновъ въ Видинъ: *„Има частни сведения, че по причина на заминаването на поручикъ Дворяновъ четата щѐ ла да се прѐсне. Назначете незабавно нѐ кой енергиченъ офицеръ. Трѐбваше преди да извикате Дворянова да назначите офицеръ да приеме четата отъ него”.*

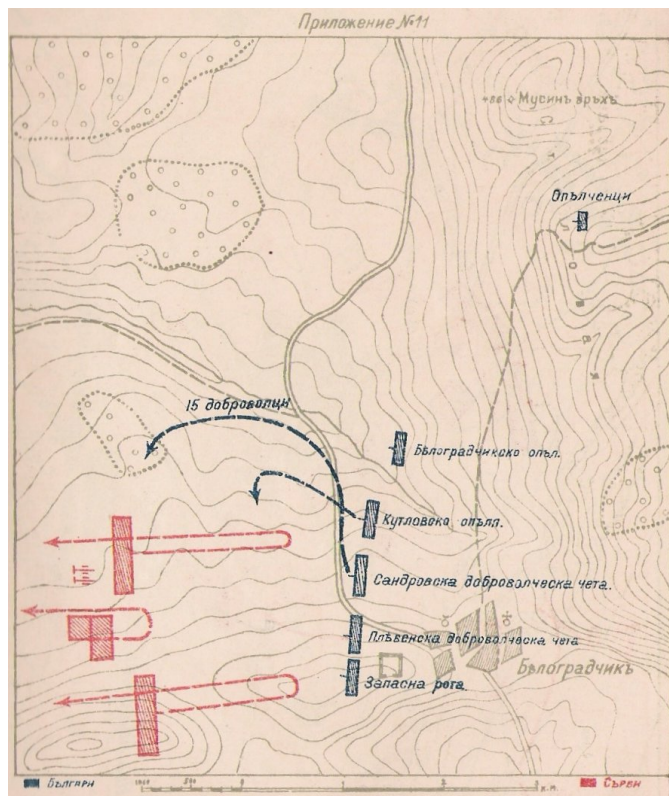
Но горкиятъ Узуновъ отъ где да вземе офицеръ? Той си направи оглушки. Обаче когато на 3-и ноемврий следъ обѐдъ получи донесение, че частитѐ отъ Бѐ лоградчишкия участъкъ се оттеглили въ крепостъта, и че доброволцитѐ напустнали св. Николския проходъ и открили пѐтя за Ломъ, той навѐрно е почувствувалъ голѐмата отговорностъ, задето не е изпратилъ офицеръ тамъ. Поради това той веднага изпрати за Бѐ лоградчикъ Сандровската доброволческа чета, която току-що бѐше въорѐжена отъ поручикъ Дворяновъ и заклета отъ митрополитъ Антимъ.

История на доброволцитѐ отъ Сръбско-българската война – 1885 г.

Написано от ivailo

Вторник, 07 Февруари 2012 20:58

Въ 8 ч. вечерѣта Узуновъ повика поручикѣ Дворянова, обясни му положението и му заповѣда да заміне сѣ щата нощъ за Бѣлоградчикѣ, като настигне и вземе сѣ себе си и Сандровската чета.

Въ 10 и ½ часа вечерѣта поручикѣ Дворяновъ трѣгна на конѣ. Въ Гурково отъ нощната стража узна, че Сандровската чета спи въ кръчмитѣ. Той я събуди и поведе.

На следващия денъ, 4-и ноемврий, пристигна въ селото Калугерѣ, което отстои 5 километра отъ Бѣлоградчикѣ. Въ това време се зачуха изстрели на западѣ отъ Бѣлоградчикѣ. Поручикѣтѣ се изкачи на близката височина и отъ тамъ ясно видѣ какѣ заставата — около полурота — отстъпва отъ Дубрава, а сѣрбитѣ я преследватѣ сѣ пушеченъ и топовенъ огънь. Виждаха се сѣрби около 2 баталиона, една батарея и единъ ескадронъ. Отъ тѣхъ една сгѣстена частъ — около две роти — се насочва къмъ върха южно отъ селото, най-високия на планината Столоветѣ (Мусинъ връхъ, 786 м.). Поручикѣ Дворяновъ бѣрзо схвана важното значение на този връхъ, заповѣда на четата да снесе раницитѣ и бѣгомѣ да се изкачи на върха.

Като видѣха, че доброволцитѣ заеха върха, сѣрбитѣ прѣснаха верига и така

продължиха да настъпват. Доброволците ги дочакаха на 800 крачки и откриха огън. Сърбит спрха и повече не настъпиха

На върха към четата се присъединиха и 12 запасни войници от граничните постове. Освен това южно, в полите на върха, бяха се събрали 400 Кутловски опълченци, изпратени да усилят гарнизона на Бялоградчик. Сръбската батарея, като промени позицията си, откри огън по тях, и те се разбегиха към върха. Част от тях, обзети от паника съвикове премина пред веригата на доброволците. Другите, около 120 души, Дворянов съувещание и организирано успяха да задържи.

Докато ставаше това, мръкна. Поручик Дворянов, след като взе мерки против нощно нападение, прати донесение на капитан Узунов и го моли да изпрати поне две оръдия и рота пехота. Изпрати записка в Бялоградчишката крепост до поручик Чолаков с молба да извести за положението и да повика Русенската доброволческа чета от Чупрене в Бялоградчик. Обаче селянинът, изпратен с записката, бяха срещнати с огън и не можа да влезе в града. През нощта Дворянов присъедини към четата още 30 души запасни войници и 60 опълченци, които бяха отстъпили от граничния район около Раяновци и не знаеха къде да отидат. Пред вид на това, че Мусин върхът владее още крепостта и града, което се видя на практика в руско-турската война, поручик Дворянов остана на него до 2 часа сл. пл. на 5-и ноември. През това време Дворянов раздели на две половини събраните войници и опълченци. От едната формира сборна рота, под командата на енергичния четник Влахович. От другата половина 60 души под началството на подофицер назначи да пазят върха, а останалите присъедини към Сандровската доброволческа чета.

В 10 часа сутринта на 5-и изпрати ординарец да съобщи на поручик Чолаков за положението и да повика Русенската доброволческа чета от Чупрене

Тоя ден вали снег до 2 ч. и нищо не се виждаше. Сърбит само се доближиха и от време на време размъкнаха с гарнизона по някой пехотен изстрел. Дворянов се възползува, та изпрати сборната рота по полите на планината в града. В 2 часа снегът престана, и сърбит откриха артилерийски огън. Поради това на мръкване и той с Сандровата чета по гребена на планината се спусти в града.

Поручик Дворянов намъри целия гарнизон затворен в крепостта без никакво охранение. Околийският началник още на 4-и заминал за Видин под предлог да моли за помощ. Жителите на града изплашени, някои напушат града. Началникът на гарнизона, поручик Чолаков, се прибрал в една стая в крепостта. При него се прибрал и началникът на телеграфната станция заедно с апарата. Доброволците от Плевенската чета, възползувани от отстъпването на полицията и някои от

стопаните, бяха се впуснали да грабят вън кои от дюкяните тютюнъ и покрай него и други стоки.

Поручикъ Дворяновъ бѣ посрещнатъ добре отъ гражданите. Понеже гарнизонътъ страдаше за хлѣбъ, той веднага заповѣда на реквизиционната комисия да разпореда по кѣшитѣ да се приготви презъ нощта 1000 оки хлѣбъ. Запрети на гражданите да напушатъ града, като постави постове отъ доброволци по изходите на града. За охранение отъ къмъ неприятеля постави стражева застава отъ Сандровската чета презъ крепостта на пътя за Дубрава.

Следъ това двамата поручици седнаха да кроятъ планъ за отбраната на крепостта.

Понеже силите на противника не се знаеха, решиха да се отбраняватъ, като излязатъ всички отъ крепостта, и взематъ позиция предъ нея и въ страни.

Запасната рота — 150 щика — и Пловдивската доброволска чета — 120 щика, подъ командата на поручикъ Чолаковъ ще отбраняватъ участъка отъ крепостта до пътя за Дубрава, затова ще излязатъ рано отъ крепостта.

Сандровската чета — 150 щика и четата отъ Кутловското опълчение — 150 щика подъ командата на поручикъ Дворяновъ ще брани отъ казания път до рѣчквата северно отъ Бѣлоградчишката опълченска чета, 150 щика подъ началството на подофицера българомохамеданинъ Мустафа на северъ отъ рѣчквата и заедно съ опълченците на Мусинъ връхъ ще отбранява веригата „Столоветъ“. Поради това трѣбва да отиде още въ зори. Всичко крепостта разполагаше съ 720 пушки, отъ които 200 кринки, останалите бердани и мартини. Срещу тяхъ сѣрбитѣ имаха 2 баталиона и половина или около 2,000 пушки, 4 планински орѣдия и 1 ескадронъ отъ 100 конника.

Крепостта Бѣлоградчикъ е разположена тамъ, дето пътятъ отъ прохода св. Никола за Видинъ се събира съ пътя Кадѣбоазъ — Видинъ. Освенъ това крепостта заема близко флангово положение относително пътя Св. Никола—Ломъ. Мѣстността оноло Бѣлоградчикъ е силно планиниста. Всичкото пространство наоколо е изпълнено съ веригите на Балкана. Отъ изтокъ се издига веригата „Столоветъ“, върховете на която надвишаватъ околността и владѣятъ града. Всичката мѣстность е обрасла съ шума. Само скалистите върхове близо около града сѣ голи.

Самата крепост е разположена на една възвишеност един километър западно от града. От юг възвишеността е отвесна съвсем лъно стърчащи каменни стълпове. Останалите три страни представляват отлична позиция. Самата крепост представлява правилен четириъгълник. Дебелината на каменният бруствер позволява да се движи по него оръдие на лафетъ. До 1877 г. въ нея имало скрити безопасни помещения, но били запустнати и до нѣколко де разрушени. На южната страна три отвесни скали се издигат по-високо; на тях сѣ изсѣчени редюити.

На 6-и ноември при зазоряване поручикъ Дворяновъ отиде въ крепостта. Бѣ лоградчишката опълченска чета бѣ се изтеглила и бързаше да заеме определеното място. Но Плевенската доброволска чета още бѣ въ крепостта. Четникътъ ѝ, нѣкой си Сава, бѣ отказалъ да я изведе, и поручикъ Чолаковъ, който лежеше боленъ, не смѣеше да му се наложи. Не стига това, но и западната врата, презъ която четата трѣбваше да излезе, бѣше затрупана съ камъни и подпрена съ дебели дървета. Дворяновъ заповѣда да отворятъ вратата; следъ това повика четника, заповѣда му да вземе двама доброволци и да отидатъ заедно, за да му покаже позицията, която ще заеме съ четата си и да му укаже какъ да действува. Четникътъ отказа да изпълни заповѣдта, като заяви, че той е началникъ на четата, че не признава друго началство и нѣма да изведе четата.

Въ отговоръ на това Дворяновъ изтегли сабята си, нанесе му нѣколко удара по главата и го затвори въ единъ блиндажъ. Следъ това построи четата и назначи за четникъ подчетника Стефанъ Минчевъ. Той заведе новия четникъ, показа му позицията, която ще заеме, като я обозначи съ двама доброволци, които водѣха съ себе си. Всичко това ставаше предъ очите на сръбските постове, които се виждаха на 500 крачки отъ позицията. Следъ това четата и ротата заеха определените имъ позиции, а поручикъ Дворяновъ отиде въ града, за да заведе своите чети — Сандровската и опълченската — на позицията имъ. Тѣкмо когато построяваше четите пристигна бѣгомъ доброволецъ отъ заставата и съобщи, че неприятельтъ настѣпва и че билъ вече край града. Дворяновъ поведе бързо четите къмъ определеното място. Когато главата на колоната дойде до крайната къща на града, Дворяновъ видѣ на най-близкия до града гребенъ на около 300 крачки едно оръдие, което произведе изстрелъ. Гранатата падна на 10 метра въ дѣсно отъ Сандровската чета въ една градина и се прѣсна безъ да закачи нѣкого. Сандровската чета бѣгомъ се спушна напредъ въ дола, а опълченската по заповѣдъ на Дворянова остана на улицата въ походенъ редъ. Дворяновъ слѣзе отъ коня си, спушна се въ дола при доброволците, прѣсна верига отъ три взвода и настѣпи съ нея до шосето Бѣлоградчикъ—Видинъ. Тамъ веригата се прикри задъ камъните, пригответи за поправка на пътя и струпани въ видъ на грѣдобранъ (брустверъ) и откри огънь. Сърбитѣ веднага напустнаха гребена и отстъпиха на по-задния. Тогава поручикъ Дворяновъ извика и опълченската чета, съ която удѣлжи веригата на северъ, край шосето. Отъ двете чети само единъ взводъ отъ Сандровската чета остана въ поддържанка, всичко друго бѣ въ веригата. Цѣлата бойна линия откри огънь. Стреляха рѣдко; само Плевенската доброволска дружина стреляше повече залпове. Сръбската батарея стреля дълго време, и то повече въ дола, дето навѣрно предполагаше, че се намиратъ резервите на гарнизона. (Следъ свършване на военните действия четникътъ Сава бѣ сѣденъ и осѣденъ за тая му постѣпка.)

Към обяд поручик Дворянов възви десното крило на веригата напредъ и почти успоредно на пътя, по който настъпваха сърбите. Освен това той изпрати 8 доброволци под началството на един ефрейтор да се промъкнатъ въ една горичка близу до казания път и въ случай на атака да дадатъ залпъ и да викатъ „ура“. Следъ това, като се научи че поручикъ Чолаковъ отишълъ при телеграфиста въ крепостъта, възседна коня и кариеръ отиде при него. Следъ кратко съвещание двамата поручици решиха:

1. Въ случай че противникътъ не атакува, ще се подържа редъкъ огънь, а презъ нощъта поручикъ Дворяновъ съ Сандровската чета ще атакува бивака на противника.
2. Въ случай че противникътъ атакува, атаката ще се дочака и приеме.
3. Тъй като отъ бойния редъ на противника се вижда, че най-вероятно е да атакува центъра — Сандровската чета, която имаше поддържа само 15 души, то поддържащата на Плевенската доброволческа чета се премести веднага въ десно, за да може на време да се притече на помощ.

Редката стрелба продължава до 2 ч. сл. пл., когато сърбите преминаха въ решителна атака. Госта верига, която заемаше по фронта 150 крачки, настъпи, а задъ нея по пътя следваше колона въ редове. Когато веригата се спустна по склона, българската верига очисти стрелбата, а когато се зададе колоната, по нея се дадоха два залпа почти въ флангъ. Още при първия залпъ сръбската верига обърна гръбъ. Въ същото време се зачуха изстрели и викове „ура“ нкъ де въ опашката на колоната. Това бяха 8-те доброволци ученици, засилени съ още 7 опълченци и войници отъ Кутловската опълченческа чета. Това „ура“ се поде отъ цълата верига, която следъ 2-и залпъ се спустна като единъ човкъкъ върху неприятеля, който обърна гръбъ. Плевенската доброволческа чета и запасната рота, настъпвайки следъ българския противникъ, го преследваха съ огънь, докато се закри въ Добрава, а поручикъ Дворяновъ съ Сандровската доброволческа и Кутловската опълченски чети ги гони цъли 2 клм. отъ града.

Резултатът от победата била скъпа: сърбите още с щата вечер отстъпиха от татък границата. Те оставиха около 90 пленници, 46 убити, един лафет на планинско оръжие и 10 тежко ранени. Между убитите била и командирът на батареята. Освен това доброволците взеха 8 коня, между които и коня на началника на отряда, полковник Путник. По-късно намириха и самото оръжие, 200 пушки и няколко сандъка патрони и гранати. Ранените са били много, но сърбите ги отнесли от татък границата. От българска страна загубили са нищожни:

убит 1 доброволец от Плевенската чета и ранени двама войници и двамата от Кутловските опълченски чети. Още преди боя в 1 и ½ ч. сл. пл. в отговор на записката, с която бил искал подкрепление, поручик Дворянов получи от капитан Узун следната записка:

„Господину поручику Дворянову.

„Най-добре ще направите ако отидете в Лом паланка, отдето ще вземете просимото подкрепление; то е готово и вас чака. Тука работите не са добри. Повече нищо не мога да Ви съобща.

5-и ноември 1885 г. 7 ч. пр. пл. Видинь”.

Опълченецът, който донесе записката, добави, че когато запечатвал плика, капитан Узун бил бледен и загрижен.

Въпреки песимизма, който бил от тая записка, Дворянов, както видяхме, не се отчая, и завърши боя благополучно. Тая записка, обаче, показва, какво и било положението в северния театър в това време, и че тая първа решителна победа, спечелена в северния театър, не само разстрои стратегически смисли на неприятеля, но и подигна извънредно много падналия дух на българите северно от Балкана.

Сутринта на 7-и ноември съдържателят на кръчмата, която е на 4-ия километър южно от Бели лоградчик дойде в града и съобщи на поручик Дворянова, че през нощта дохождали в кръчмата сръбски офицери и го питали какво е станало вчера в града. Той им отговорил, че сърбите били бити и отблъснати. След това офицерите си отишли. Тая сутрин когато тръгвал за Бели лоградчик, видял горе на височината при с. Пролазница много сърби. Дворянов веднага изпрати подчетника на Русенската

чета съ двама конника да отиде на усиленъ алюръ, да разузнае и провѣри казаното отъ кръчмаря. Следъ 1 ч. пристигна донесение отъ подчетника. Съобщаваше, че при Пролазница се вижда противникъ и моли да се изпрати по-скоро помощъ. Дворяновъ веднага подаде тревога за Сандровската и Русенската доброволски чети, които квартируваха въ града, събра ги и тръгна съ тяхъ къмъ Пролазница. При излизането му отъ Бѣлоградчишката тѣсна на Ломското шосе сѣрбитѣ, като го забелязали, веднага напустнаха височината и отстъпиха. Дворяновъ, за да имъ пресѣче пътя, поведе бързо четитѣ направо презъ Пролазница за Върбово. Но когато стигна въ последното село, съгледа сѣрбитѣ да отстъпватъ далечъ въ планинитѣ на западъ отъ Чупрене. Дворяновъ доведе четитѣ въ Чупрене и като остави единъ взводъ русенци въ охранение въ окопитѣ, които тѣ по-рано бѣха изкопали предъ селото, остана да ношува тамъ.

На другия день въ 7 ч. пристигна коненъ стражаръ, съ записка отъ поручикъ Чолаковъ, съ която съобщаваше, че сръбска войска съ 40 топа настѣпвала отъ Раковица за Бѣлоградчикъ, и че сѣ съвсемъ близу. Моли четитѣ веднага да се върнатъ. Следъ като взе 4 добри коня отъ Чупрене, Дворяновъ тръгна, на обѣдъ стигна въ Бѣлоградчикъ и отъ тамъ изпрати разездъ отъ 5 конника — трима доброволци и двама граждани — да разузнае посоката Дубрава — Струнинъ долъ — Ошане — Раяновци. Вечеръта разездътъ се върна и донесе, че въ поменатитѣ села нѣма сѣрби. Само единъ ескадронъ миналъ презъ Раковица и питалъ за Османие (Александрово). На следната сутринъ Дворяновъ изпрати разездъ къмъ последното село. Разездътъ донесе, че наистина въ селото има единъ сръбски ескадронъ.

Малкиятъ Бѣлоградчишки гарнизонъ както при преследването на 6-и и 7-и ноемврий, така и при разузнаването, чувствуваше голѣма нужда отъ конница. Поради това Дворяновъ се възползува отъ плененитѣ сръбски коне и реквизиранитѣ, фомира конна команда отъ 15 опитни ездачи — доброволци и граждани. Въ следващитѣ 4—5 спокойни дни ги обучаваше въ езда и разузнаване.

На 3-и ноемврий кметътъ на Чупрене извести, че сѣрби слѣзли отъ св. Никола и откарали отъ селото нѣколко добитѣка и моли да се даде охрана. Дворяновъ изпрати една получета отъ Плѣвенскитѣ доброволци и самъ отиде тамъ. Вечеръта, когато се готвѣше да ношува въ Чупрене, получи отъ поручикъ Чолаковъ записка, съ която го моли да се върне въ Бѣлоградчикъ, понеже дошълъ сръбски парламентьоръ. Дворяновъ веднага замина и въ 10 и ½ ч. веч. стигна въ Бѣлоградчикъ. Парламентьорътъ, единъ капитанъ, бѣ донесълъ писмо, адресирано до коменданта на Бѣлоградчикъ. Писмото имаше познатото намъ съдържание, стѣкмено отъ сръбската главна квартира следъ поражениета при Сливница и Царибродъ. Двамата поручици изпратиха писмото до началника на Летящия отрядъ капитанъ Тодоровъ въ Ломъ съ

История на доброволците от Сръбско-българската война – 1885 г.

Написано от ivailo

Вторник, 07 Февруари 2012 20:58

молба да имъ даде инструкции, какъ да постъпятъ, а парламентъора и тръбача му задържаха, като поставиха часовой предъ вратата на стаята, въ която бѣха ги настанили. promacedonia.org